

Weekmakers aan banden

De Europese Commissie heeft de Plasticsrichtlijn aangepast. Pakkingen voor sluitingen vallen daar nu ook onder. Omdat de daarin vermelde migratienormen in de praktijk worden overschreden, heeft de Commissie via een verordening een overgangstermijn voor het gebruik van weekmakers in pakkingen ingesteld. Wat voor gevolgen heeft dit alles voor de industrie?

De voedingsmiddelenindustrie gebruikt voor het sluiten van glazen potten en flessen deksels die aan de binnenkant voorzien zijn van een weekgemaakte PVC-pakking. Om PVC flexibel te maken, wordt daar tot 40% weekmakers aan toegevoegd. Een veelgebruikte weekmaker is geëpoxydeerde soja olie (ESBO) dat ook zoutzuur bindt. Dit zuur komt vrij bij het verhitten van het PVC om de pakking op het metaal aan te brengen. Het zoutzuur kan het metaal aantasten en roestvorming veroorzaken. Het verwijderen van het zoutzuur is dus essentieel. Andere weekmakers zijn ftalaatesters, maar door

hun toxicologische eigenschappen is het gebruik ervan sterk afgenomen.

Onderzoek

Uit een in 2004 uitgevoerd onderzoek in onder andere Denemarken, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland bleek dat de migratie van weekmakers in vette voedingsmiddelen onacceptabel hoog kan zijn. Migratiewaarden tot 650 mg geëpoxydeerde soja (ESBO)/kg voedsel werden gemeten. De Europese Commissie heeft de EFSA (European Food Safety Authority) daarop verzocht de toelaatbare migratieniveaus van weekmakers afkomstig uit sluitingen in kaart te brengen. Daaruit bleek dat de totale hoeveelheid ESBO waaraan volwassen consumenten worden blootgesteld geen gevaar oplevert. Voor baby's en jonge kinderen kan de opname van ESBO groter zijn dan acceptabel wordt geacht.

Plasticsrichtlijn

De Plasticsrichtlijn (2002/72/EG) was oorspronkelijk alleen van toepassing op materialen die uitsluitend bestaan uit plastics. April dit jaar is de richtlijn gewijzigd (2007/19/EG) en vallen pakkingen in sluitingen, die een combinatie van metaal en plastic zijn, ook onder deze richtlijn. Pakkingen moeten daarmee voldoen aan alle eisen die gesteld worden aan plastics. Zo is het gebruik

van bepaalde ftalaten in pakkingen voor vette voedingsmiddelen en babyvoeding verboden. Andere weekmakers mogen worden gebruikt mits ze aan de migratie-eisen voldoen. Ook is de positieve lijst van toepassing en moeten de producten voldoen aan de totale en specifieke migratie-eisen. Verder moeten sluitingen vergezeld gaan van een 'verklaring van geschiktheid'. Leveranciers moeten afdoende bewijs kunnen overleggen die de verklaring staven. Voor voedselverpakkers is het belangrijk dat zij zo'n verklaring van hun leverancier eisen zodat zij deze bij een controle kunnen tonen aan de bevoegde autoriteiten.

Overgangstermijn

Niet alle pakkingen voldoen aan de migratie-eisen in de aangepaste Plasticsrichtlijn. De Europese Commissie heeft daarom op 2 april verordening EG 372/2007 gepubliceerd met daarin een tijdelijke maatregel voor pakkingen. Deze maatregel schept een wettelijk kader om bestaande producten uit te verkopen en nieuwe producten te ontwikkelen.

Tot 1 juli 2008 mag de som van de migratie van genoemde weekmakers (zie tabel) in vette voedingsmiddelen niet hoger zijn dan 300 mg/kg voedingsmiddel of 50 mg/dm² verpakkingsmateriaal. De migratienorm voor ESBO in baby- en kindervoeding is verlaagd van 60 mg/kg naar maximaal 30 mg/kg voeding. Voor de ander weekmakers bleef de limiet 300 mg/kg. Voor niet vette voedingsmiddelen is de limiet 60 mg/kg of 10 mg/dm². De migratie van de niet in de tabel genoemde weekmakers moet nu al voldoen aan de limieten in de Plasticsrichtlijn.

Weekmakers in verordening EG 372/2007*

Ref.-nr.	CAS-nr.	Naam
88640	008013-07-8	Sojaolie, geëpoxydeerd (ESBO)
30401	-	Geacetyleerde mono- en diglyceriden van vetzuren
76815	-	Polyester van adipinezuur met glycerol of pentaerytritol, esters met onvertakte C12- C22-vetzuren met een even aantal koolstofatomen
93760	000077-90-7	Tri-n-butylacetylacitaat
56800	030899-62-8	Glycerolmonolauraatdiacetaat
30340	330198-91-9	12-(Acetoxy)stearinezuur, 2,3-bis(acetoxy)- propylester

* Tijdelijk toegelaten met een maximale migratie van in totaal 300 mg/kg in vette voedingsmiddelen

Rinus Rijk en William van Dongen

R. Rijk, zelfstandig consultant, rinus.rijk@casema.nl, 030-6032780; dr.William van Dongen, TNO Kwaliteit van Leven, william.vandongen@tno.nl, 030 6944542.